

Migrația ilegală în spațiul Schengen

Illegal Migration in the Schengen Area

Darius-Alexandru GHIȚĂ¹

Rezumat: Prezentul articol urmărește să expună, într-o manieră comprehensivă, provocările migrației ilegale în spațiul Schengen. Analiza temei este centrată pe o abordare interdisciplinară. Din această perspectivă, sunt prezentate principalele mecanisme de represiune ale migrației ilegale alături de conlucrarea autorităților europene.

Cuvinte-cheie: Europa, colaborare, integrare, obiectiv, Schengen, migrație ilegală.

Abstract: This article aims to expose, in a comprehensive manner, the challenges of illegal migration in the Schengen area. The analysis of the theme is centered on an interdisciplinary approach. From this perspective, the main mechanisms for repressing illegal migration are presented together with the cooperation of the European authorities.

Keywords: Europe, collaboration, integration, objective, Schengen, illegal migration.

1. Introducere

Migrația ilegală în spațiul Schengen este una din temele complexe care, în funcție de spectrul dat, prin intermediul lentilei întrebuintate, dobândește diverse conotații. Axa optică principală pe care este poziționat centrul optic devolează, în conformitate cu subiectul abordat, principalele subiecte: migrația ilegală, factorii, provocările, rutele tranzitate, procedura aplicată, acțiunile UE în combaterea migrației, analizate în contextul Spațiului Schengen. Astfel, autoritățile competente, în colaborare cu statele europene conlucrează pentru operaționalizarea și eficientizarea procedurilor cu migranți și, implicit, stabilește criteriile de acordare a azilului. În acest sens, ca urmare a adaptării la evenimentele dinamice de pe plan internațional, cadrul legislativ care reglementează procedurile cu migranți este într-o permanentă actualizare. De altfel, tema trebuie corelată cu Spațiul Schengen pentru o imagine de ansamblu. De aceea, se impune să enumăr câteva din

¹ Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept,
e-mail: dariusalexandru.ghita@ulbsibiu.ro.

mecanismele prin care se împiedică migrația ilegală: Codul frontierelor Schengen² care asigură, în același timp, un grad sporit de securitate³ prin Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), alături de Sistemul de informații Schengen (SIS)⁴. Dimensiunea creată în cadrul frontierelor Schengen redă un spațiu sigur pentru continentul european, împiedicând, într-o bună măsură, violarea frontierelor prin fluxul de migranți.

Înțelegerea corectă a problemei migrației ilegale este vitală. Fragilitatea constă în subtilitatea problematicilor care rezultă. Primele precizări aduse în cadrul lucrării poziționează coordonata temporală a migrației în era istorică cuprinsă, îndeosebi, după Războiul Rece. Totodată, surprindem modul activ al Uniunii Europene în domeniul migrației, reiterând întregul demers european, de la formarea Comunităților Europene până la fondarea uneia din principalele structuri regionale internaționale, Uniunea Europeană. Astfel, extinderea UE spre statele din Centru și Vest a constituit un câștig, realizându-se în acest mod „internaționalizarea problemelor de securitate socială”⁵. În acord cu discuțiile abordate, libertatea de mișcare, ca drept fundamental, este analizată pe fondul migrației forței de muncă. Motivația a fost argumentată, în principal, pe crearea unei piețe de muncă europene, fără a individualiza statele membre, asigurându-se egalitate de tratament pe întreg continentul european. Amplificarea deplasării maselor de populație, prezentă în fiecare perioadă istorică, capătă în prezent o altă dimensiune, dat fiind noile circumstanțe de la nivel internațional, observând o agravare prin similitudinea formelor pe care le îmbracă⁶, a noilor tendințe spre care girează.

2. Observații generale cu privire la statutul migrantului în sistemul național

În conformitate cu tema evocată, se impun câteva precizări prealabile discuției. În acest sens, persoana străină este catalogată nerezidentă a statului în care se regăsește la momentul raportat. Desigur că, statutul juridic al acesteia atrage, după sine, o restrângere a prerogativelor recunoscute, fiind o aplicare a principiilor constituționale care întrevăd expres drepturi și obligații.

Pentru cetățenii statului român, care beneficiază de un set complex de beneficii legislative, în comparație cu neresortisanții sau apatrizii.

² Corp de reguli care reglementează controlul la frontierele externe ale UE, precum și modul de gestionare al acestora.

³ Întâlnim, alături de cele menționate, Sistemul de intrare/ Ieșiri, Sistemul european de informații și de autorizare privind călătoriile.

⁴ Prin intermediul SIS, se pot consulta informații cu privire la sechestrul unui bun ilegal deținut, instituirea unei măsuri de protecție pentru persoanele declarate dispărute, precum și cu privire la persoanele urmărite penal.

⁵ Sandu Dumitru, „Migrația circulatorie ca strategie de viață”, *Revista Română de Sociologie*, nr. 2/2001, pp. 20-25.

⁶ Conf. Univ. Dr. Andrei Pântea, *op. cit.*, p. 8.

Dinamismul conflictelor din Orientul Mijlociu⁷, dar și noile tensiuni, alături de previziunile care confirmă valuri masive de migranți, reclamă nevoia unui cadru normativ coerent și stabil. De aceea, legiuitorul a simțit nevoia să introducă modificări legislative remarcabile, armonizând reglementarea existentă cu cea de la nivel unional. Într-un asemenea context internațional dificil, delicatețea abordării valului de migranți reprezintă un factor cheie în gestionarea unei premature crize demarate de exodul acestora pe continentul european.

În baza situațiilor diverse care se înregistrează zilnic în materie de migrație, dar și a scenariului instabil de pe plan transfrontalier, care emite reverberații aproape constant în Europa, schimbarea polului de greutate și mutarea responsabilității gestionării unor probleme care implică străini și migrație reprezintă, pentru un stat ca România, o provocare. Aceasta îi sporește gradul de atenție și o implică efectiv în găsirea unor pârghii de acțiune prin care să ofere soluții concrete.

Ca atare, delimitarea legală a străinului pe teritoriul României este expusă prin enumerarea împrejurărilor în care un nerezident se găsește legal pe teritoriul statului român⁸. Drept urmare, străinul trebuie să dețină un document valabil de trecere a frontierei⁹ sau o viză, permis de trecere sau alte asemenea documente care să îi confere titularului individual determinat un drept de ședere. În privința străinilor care tranzitează teritoriul României ori care se opresc temporar, aceștia trebuie să prezinte documente care să specifice motivul șederii, timpul și, mai ales, statul de destinație, împreună cu garanțiile aferente părăsirii teritoriului român. În același timp, aceștia nu trebuie să fie înscrși în Sistemul de Informații Schengen. Per a contrario, dacă aceștia sunt identificați în sistem, autoritățile vor acționa în consecință, demarând procesul de reținere și returnare în statul de origine. Observăm și situația când persoanele identificate drept nerezidenți prezintă un pericol pentru siguranța și ordinea publică. În acest din urmă caz, acestora le va fi refuzată șederea.¹⁰

3. Migrația ilegală

Printre principalele cauze declanșatoare, politicile economice deficitare, dau naștere migrațiilor care au ca prim ideal, o viață mai bună, prosperă, o îmbunătățire a condițiilor de trai. Astfel, penuria și războiul sunt principalii factori în decizia de a părăsi patria¹¹. Din principalele cauze, expuse anterior, transparența zonele de risc și persoanele predispuse. Este evident că, lipsa de resurse, insuficiența mijloacelor de trai și politicile de guvernare eșuate, alăturate crizelor,

⁷ Pentru mai multe detalii, a se vedea conflictul israeliteano-palestinian, confruntările armate cu grupările Hezbollah și Hamas. De asemenea, tensiunile dintre Iran și Israel.

⁸ Normele aplicabile care enumeră și prezintă criteriile sunt evocate prin intermediul art. 6-16 ale O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată.

⁹ Documentul posedat trebuie acceptat de statul român.

¹⁰ Străinii pot fi respinși la frontiera României, caz în care nu le este permis să intre pe teritoriul care aparține statului Român. Motivele pot fi legitimate de neîndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 6 (1) din O.U.G. 194/2002, cât și în alte cazuri care justifică luarea unei asemenea decizii motivate.

¹¹ Valul migratoriu a cunoscut o expansiune începând cu anul 2015.

conflictelor și altor tensiuni soldate, de multe ori, cu descinderi militare, contribuie la problematica circumscrisă subiectului abordat, migrația ilegală. În menhina unor asemenea situații dificile, persoanele vulnerabile¹² din zonele determinate sunt principalii indivizi care fac parte din lista estimărilor realiste, cu potențial ridicat de a-și părăsi țara, de a efectua orice demers ilicit.¹³ Acest fapt conduce, într-un final, la o combustie.

3.1. Principalele rute folosite de migranți

Direcțiile migrațiilor sunt variate, însă nu sunt greu de localizat. Astfel, principala rută folosită de aceștia este cea est-mediteraneeană¹⁴ prin care migranții proveniți, în mare parte, din Siria, Iran și zonele din proximitate¹⁵ se îndreaptă spre statele de destinație preferate, cum sunt Grecia, Italia, Cipru și, în unele cazuri, chiar Bulgaria, România sau Ungaria. Aceeași rută se preconizează a fi folosită în contextul tensiunilor din Orient¹⁶, granița externă a Uniunii fiind asaltată, așa cum deja se așteaptă. În special, dorința de stabilire temporară este orientată spre sudul Europei, ca mai apoi, unii dintre aceștia să aspire spre statele din Vest. Presiunea care îngreunează postura verticală a comunității internaționale nu este încovoiată de provocările născute recent de migrația ilegală, căci predictibilitatea, în privința valului de migranți care urmează, poate fi anticipată prin evocarea evenimentelor din anul 2015. Ruta enunțată nu este singura tranzitată, regăsind ruta vest-africană și cea a Balcanilor de Vest¹⁷, ca alte traiectorii de unde sosesc migranți în mod semnificativ.¹⁸

¹² Conflictetele armate din Siria, Irak și Afganistan sunt exemple demne de reflectat. De asemenea, atenția trebuie îndreptată spre zonele din Africa, Sudan, Somalia, unde condițiile de trai sunt necorespunzătoare.

¹³ Treceri frauduloase prin folosirea unor acte de identitate contrafăcute/prin atribuirea unei identități false.

¹⁴ Articol, Consiliul UE, „Fluxurile migratorii pe ruta est-mediteraneeană”, disponibil la: [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=fr&reference=2024/2508\(RSP\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=fr&reference=2024/2508(RSP)), pagină accesată în data de 10.08.2024.

¹⁵ Actualmente, în contextul crizelor din Orientul Mijlociu, zonele din care provin emigranți se extinde.

¹⁶ Potrivit datelor furnizate de ONU, pe baza rapoartelor întocmite, 190.000 de palestinieni au fost nevoiți să părăsească teritoriul, iar datele consemnate sunt mult depășite, având în vedere escaladarea conflictului din Orientul Mijlociu. Pentru o perspectivă de ansamblu, se recomandă lecturarea: „Résolution sur la situation humanitaire à Gaza”, la nécessité de parvenir à un cessez-le-feu et les risques d’escalade régionale, accesibilă aici: [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=fr&reference=2024/2508\(RSP\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=fr&reference=2024/2508(RSP)), pagină accesată la data de 16.08.2024.

¹⁷ Această rută este tranzitată, în special, de refugiații din Orientul Mijlociu, Asia și Africa. Se recomandă vizualizarea planului de acțiune al UE privind Balcanii de Vest din anul 2022. În acest sens, Frontex poate acorda asistență în privința gestionării migranților.

¹⁸ Articol, Politica UE în domeniul migrației și al azilului, disponibil la: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-migration-policy/>, pagină accesată în data de 11.08.2024.

Pătrunderea frauduloasă a fluxului de migranți în spațiul european a împins statele peste limitele toleranței, forțând întocmirea unui plan de măsuri eficient pentru gestionarea numărului mare de migranți. Așa se face că, printre principalele măsuri adoptate, ca răspuns la cele ivite, enumerăm: Agenda Europeană privind migrația care vizează, inter alia, un set de reguli pentru anihilarea practicilor de introducere ilegală de migranți, subvenționarea activelor pentru desfășurarea procedurilor de salvare¹⁹, la care se adaugă o serie de alte măsuri bugetare²⁰. Tot pe fondul provocat de fluxul de migranți, Comisia a concluzionat că, deplasările efectuate pe ruta Balcanilor de Vest, trebuie să fie controlate, motiv pentru care s-a adoptat un proiect pilot. Declarația UE-Turcia reprezintă exprimarea bilaterală a consimțământului prin care cele două părți înțeleg să conlucreze pentru combaterea migrației ilegale²¹. Instrumentul legal vine în sprijinul refugiaților, mare parte dintre aceștia proveniți din Siria, prin acordarea unor fonduri care să permită statului turc, stat gazdă, să creeze condiții favorabile migranților²². Iată cum, prin adoptarea unei rațiuni, materializate într-o declarație de colaborare, s-au împiedicat sosirile neregulate în statul elen, cipriot sau bulgar, împiedicând și dezastrele umanitare care, de multe ori, se produc din dorința migranților de a ajunge în statul de destinație cu orice preț, acceptând orice compromis/pericol.²³

3.2. Provocări recente în materie de migrație ilegală

Migrația, așadar, un joc de șah imprevizibil, cu schimbări de poziție și răsturnări de situație, se caracterizează printr-un dinamism particular. Ultimul deceniu a abundat în evenimente care au sporit îngrijorarea organizațiilor internaționale și, implicit, a statelor, mult depășite de gestionarea trecerilor frauduloase. Dezarmonizarea echilibrului instaurat la nivel european, prin extinderea zonelor de conflict, de la Rusia-Ucraina, la Israel-Palestina, culminând cu escaladarea conflictului cu Teheran, alături de vechile disensiuni din Africa Centrală și de Est, se traduc ca un accelerator în procesul de migrație. În acest sens, proliferarea grupărilor teroriste care alimentează criminalitatea transfrontalieră conduc, indubitabil, la o agravantă în materie de migrație. Diversificarea în materie de criminalitate a cunoscut noi forme și dimensiuni, ocupând tot mai multe domenii

¹⁹ Comunicat de presă, „Criza refugiaților: măsuri luate în 2015 și priorități pentru 2016”, poate fi lecturat aici: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_16_65, pagină accesată la data de 16.08.2024.

²⁰ Au fost alocate de către Comisie sume pentru gestionare crizei, în jur de 1,7 miliarde EUR.

²¹ Articol, „Fluxurile migratorii pe ruta est-mediteraneeană”, poate fi accesat pe următorul link: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-migration-policy/eastern-mediterranean-route/>, pagină accesată la data de 16.08.2024.

²² Prin implementarea acestei măsuri, s-a redus considerabil numărul migranților pe această rută, s-au diminuat deplasările pe mare (o modalitate prin care multe persoane au decedat) și, în egală măsură, s-au minimalizat tranzacțiile efectuate cu migranți.

²³ Exemplele sunt reflectate de transportul migranților în condiții periculoase, în camioane, în spații înguste, pe mare.

de interes, ceea ce a făcut ca liderii unor asemenea grupări să coordoneze activități complexe pe arii transnaționale. Într-o astfel de logică, raționăm că migrația ilegală se transcrie drept un element complementar al criminalității internaționale, care nutrește conflagrația pe plan mondial²⁴. Expansiunea migrației a fost cauzată, desigur, de confruntările militare, dar a fost întreținută și, adeseori, provocată de grupările teroriste care au privit-o ca o modalitate de profit, dar și de infiltrare a unor pioni.²⁵ De la grupările izolate, cu tehnici primare, întâlnim și altele extinse, așa-zise bande profesioniste, experimentate²⁶, care folosesc ca pârgă acest canal vulnerabil, prin organizarea unor migrații clandestine.

Tabloul cauzal prezintă o ramificare a motivelor determinante: fluctuații politice, instabilitate militară, deficit economic, insecuritate, demersuri criminale ale grupărilor teroriste. Cele din urmă menționate creează climatul favorabil migrației²⁷. Factorii perturbatori instigă un tumult social, resimțit pe plan economic, social și politic. Aplicarea unor dogme extremiste, pe fondul unei persuasiunii de origine psihologică, motivată de ideologii spirituale sau, pur și simplu, de plăsmuirile unor grupări care incită la boicotarea normelor legale poate determina, cum, de altfel, se întâmplă în multe cazuri, la nutrirea sentimentului infracțional (punerea în aplicare a rezoluției trecerii ilegale a frontierelor de stat)²⁸. Fenomenul migraționist poate conduce la acțiunea de liberalizare a politicilor de migrare.

4. Afirmatii generale despre migrația ilegală, privită ca factor principal în împiedicarea extinderii spațiului Schengen

Din problematicile pretabile discuției, distingem viziunea asupra modului de extindere și securitate a spațiului Schengen în contextul migrațiilor cauzate de disensiunile din Orient. Persoanele care pornesc cu gândul infracțional de a trece în mod ilegal granițele, pentru a se stabili în statele considerate țintă, destinație finală, suprimă premisele dezvoltării unui spațiu fără controale. Securitatea este primordială, ca urmare, orice tentativă menită să destabilizeze și să distrugă obiectivele Schengen este considerată de statele membre o amenințare. În asemenea situații care pun în pericol securitatea națională, se permite reintroducerea controlului de frontieră. Astfel de decizii au fost implementate de state în decursul ultimilor ani. Printre cele mai comune și recente exemple se numără: epidemia de

²⁴ Ștefan Stamatina, „Fenomenul Crimei Organizate Transfrontaliere”, *Analele Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova*, ediția a XI-a, nr. 2, Chișinău, 2011, p. 103.

²⁵ Christina Boswell, *Addressing the causes of migratory and refugee movements: the role of the European Union*, Institute for Peace Research and Security Policy University of Hamburg, 2022.

²⁶ A. Pântea, *op. cit.*, p. 10.

²⁷ A theoretical framework of the integration and well-being of migrant and refugee minors in Europe, *Revista Española de Sociología*, RES n.º33 (2) (2024) a213, pp. 1-22.

²⁸ European Commission, *Refugees: Theory and Practice*.

SARS-CoV-2 și intensificare atacurilor teroriste²⁹. Totuși, pe plan unional, implementarea controalelor de frontieră (în statele Schengen) este limitată. Logica decurge din următoarea rațiune: un drept absolut ar naște posibilitatea manifestării unui abuz, situație care ar legitima statele în orice postură. Opunerea unui drept care nu poate cunoaște granițe ar înlătura obiectivele pentru care Planul Schengen a fost conceput și implementat. De aceea, admiterea reintroducerii controlului de frontieră este permisă ca variantă de ultimă instanță, legitimată de situații excepționale. Obiectivul care, până recent părea mai tangibil ca oricând, de a crea un spațiu liber comun, o Europă fără granițe, astăzi cunoaște impedimente care îi îngustă aria de extindere.

4.2. Colaborarea transnațională, element cheie în operaționalizarea politicilor Schengen

Sumarizând argumentele logico-juridice, înțelegem că, migrația ilegală, devenită parte intrinsecă a procesului de globalizare³⁰, impulsionează colaborarea transnațională. În consecință, statele-sursă trebuie să asigure cooperarea cu statele-țintă, pentru ca fenomenul să nu devină un colos care să năruie obiectivele Schengen. Combaterea introducerii ilegale de migranți a reprezentat unul din subiectele care au captat atenția oficialilor europeni care au dispus mai multe măsuri în ultimii ani. Printre acestea, înființarea Platformei multidisciplinare europene împotriva amenințărilor infracționale a contribuit la investigațiile desfășurate, prin operarea unor servicii de interpretare și traducere. Reunirea agențiilor specializate în materie, Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă împreună cu FRONTEX au conlucrat, în aceeași măsură, la securitatea graniței externe U.E. Îmbunătățirea securității frontierelor externe s-a realizat, ca primă măsură, prin verificarea sistematică efectuată la granițele externe ale U.E., fără a se face deosebire între cetățenii europeni sau cei de pe alt continent. De asemenea, obținerea unei vize pentru resortisanții non-Schengen, prin sistemul ETIAS³¹, constituie o accelerare a procedurilor și o eficientizare a acestora. Repatrierea celor care efectuează deplasări neautorizate a cunoscut o nouă formă. Astfel, schimbările legislative, prin operarea Sistemului de informații Schengen, a eficientizat procedura pentru trimiterea în statul de proveniență a migranților

²⁹ Articol, „Schengen: extinderea spațiului european fără frontiere”, disponibil aici: <https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20180216STO98008/schengen-extinderea-spatiului-european-fara-frontiere>, pagină accesată la data de 17.08.2024.

³⁰ Evenimentele desfășurate la nivel internațional impactează la nivel mondial, nu doar național sau regional.

³¹ Sistemul ETIAS reprezintă o inovație IT prin care cetățenii din afara UE, care sunt scutiți de viză de călătorie pentru spațiul Schengen, vor fi nevoiți să solicite o autorizație de călătorie. Astfel, se va asigura identificarea eficientă a amenințărilor de securitate, a migrației sau a epidemiilor. Pentru mai multe detalii, puteți consulta: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/smart-borders/european-travel-information-authorisation-system_en, pagină accesată la data de 18.08.2024.

ilegali³². Pentru armonizarea legislației privind returnarea terților resortisanți, s-a elaborat actul legislativ care stabilește modul prin care se realizează repatrierea.

4.3. Dreptul la liberă circulație recunoscut migranților

Libertatea de mișcare, în forma recunoscută astăzi, reprezintă rezultatul unor procese care au modelat noțiunea, cunoscând fluctuații ale sensului, în strânsă legătură cu etapele istorice și, implicit, cu procesele legislative.³³

Pe plan retrospectiv, prima atestare a dreptului la liberă circulație³⁴ este consemnată în Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în 1957, libertatea fiind prevăzută pentru scop profesional, ca drept al angajatului. De atunci și până la semnarea Tratatului de la Maastricht, în 1992, sensul noțiunii a evoluat³⁵. Corelativ instrumentului legal care o menționa, libertatea de mișcare era înțeleasă diferit. Astfel, de la un simplu drept recunoscut angajaților, aceasta s-a tradus, odată cu cetățenia UE vizată de dispozițiile Tratatului de la Maastricht, ca libertatea persoanelor de a circula și de a se stabili în oricare din teritoriile statelor membre³⁶. Momentul definitoriu al noțiunii, poate cel mai concludent, este reprezentat de încheierea Acordului și Convenției Schengen care au materializat dreptul la liberă circulație.

Eforturile susținute de respectare a dreptului la liberă circulație au fost oglindite în sintetizarea unor direcții, expuse prin mai multe directive³⁷. Libertatea de trecere, prerogativa recunoscută persoanelor de a se deplasa dintr-o parte în alta, cunoaște o serie de particularități în privința migrației ilegale. Astfel, politicile de returnare și acordurile de readmisie sunt soluții veritabile care alcătuiesc planul de subminare a deplasărilor ilegale. Conform acestora, în circumstanțele unei migrații pe teritoriul unor state membre UE, politicile de returnare în statul de

³² Se recomandă consultarea Directivei U.E. privind returnarea migranților.

³³ Articolul 45, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene - Libertatea de circulație și de ședere:

„(1) Orice cetățean al Uniunii are dreptul de circulație și de ședere liberă pe teritoriul statelor membre. (2) Libertatea de circulație și de ședere poate fi acordată, în conformitate cu tratatele, resortisanților țărilor terțe stabiliți legal pe teritoriul unui stat membru.”

³⁴ În acest fel, sediul materiei poate fi considerat ca fiind în articolul 3, alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană; articolul 21 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE); titlurile IV și V din TFUE; articolul 45 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

³⁵ Crăcană, Mihaela, Căpățână, Marcel, „Libera circulație a persoanelor, a bunurilor, serviciilor și capitalurilor”, Ed. Tritonic, 2007, București, p. 26.

³⁶ Tratatul de la Lisabona a menținut dispozițiile, confirmând dreptul la libertatea de mișcare.

³⁷ Directiva 90/365/CEE a Consiliului privind dreptul de ședere al persoanelor angajate sau care exercită activități independente și care și-au încetat activitatea profesională; Directiva 90/366/CEE a Consiliului privind dreptul de ședere al persoanelor aflate la studii și Directiva 90/364/CEE a Consiliului privind dreptul de ședere (pentru resortisanții statelor membre care nu beneficiază de acest drept în temeiul altor dispoziții de drept comunitar și pentru membrii familiilor acestora). În prezent, nu mai sunt în vigoare.

origine funcționează fără vreo opreliște. Situațiile primate prin lentila obiectivă sunt mult mai complexe și des întâlnite în privința migrațiilor ilegale din țări terțe, din afara UE. În acest caz, readmisia, cunoscută drept o convenție consimțită între un stat membru UE și altul terț, are ca unic scop returnarea persoanei care nu îndeplinește condițiile de intrare și/sau ședere în statul menționat în țara sa de origine.

În raport cu pasul galopant al fluxului de migraanți ilegali, dar și a direcției neoficiale care urmărește liberalizarea migrației, Parlamentul European a dirijat elaborarea unui cadru normativ care să susțină descurajarea imigrației ilegale și clandestine. În plus, a întocmit politici în domeniul azilului. Totodată, a oferit pârgii suficiente pentru alegerea unor căi legale de migrație³⁸. Se înțelege că întregul pachet legislativ urmărește dirijarea spre o abordare globală unitară în materie de migrație.

5. Riscurile migrației ilegale în România

Dificultățile, pericolele și riscurile provocate în mod direct de fluxul migrator nu impactează societatea românească la un grad covârșitor, deoarece, adesea, România este un punct tranzitoriu, o alternativă secundară și temporară³⁹. De altfel, factorul imprevizibil este cel care face din gestionarea migrației o problemă.

Prin urmare, afectarea planului economic, social, politic și de securitate sunt riscurile la care fiecare stat tranzitoriu sau de destinație le suportă. Din acestea rezultă rațiunea adoptării unei politici solidare a Uniunii Europene în materie, pentru abolirea practicilor ilegale ale migrației. Răspunsul mutual poate neutraliza și, astfel, împiedica sau, cel puțin, domoli afluxul masiv de migraanți, diminuând consecințele.

5.1. Integrarea migraanților în statul gazdă

Integrarea migraanților, componentă a procesului migrațional, presupune demararea unor măsuri pentru obținerea șederii legale, care privesc modul acestora de a se adapta la societate împreună cu eforturile autorităților de a facilita integrarea. Incluziunea socială privește trei piloni: Principiile de bază comune politicii de integrare, Agenda europeană pentru integrarea resortisanților țărilor terțe, Planul de acțiune privind integrarea resortisanților țărilor terțe. Acest cadru normativ constituie piatra de temelie în privința modului de integrare al emigraanților. Integrarea, realizată cu sprijinul Uniunii Europene, odată cu Tratatul de la Lisabona, a dobândit temei juridic pentru acordarea unor stimulente statelor

³⁸ Întâlnim, și de această dată, o serie de rezoluții: Rezoluția din 2016 referitoare la situația de pe ruta mediteraneană, Rezoluția din anul 2021 privitoare la noi căi de migrație legală a forței de muncă și altele asemenea.

³⁹ Rutele care tranzitează teritoriul statului român sunt identificate prin următoarele puncte: ruta maritimă, pe Marea Neagră, respectiv ruta terestră sudică (Asia / Africa de Nord – Siria / Irak – Turcia – Bulgaria – România – Ungaria – state vest/ nord-europene).

gazdă⁴⁰. Adoptarea unei abordări care implică integrarea migraților asigură statului prosperitate în sectoarele economice, sociale și fiscale, prin implicarea activă a acestora și prin contribuția la bugetul de stat.

Migrația este analizată în spațiul românesc, observându-se o creștere a imigranților în rândul rezidenților. Conform unui raport al Națiunilor Unite, din anul 2017, imigranții care se găseau pe teritoriul statului român reprezenta 0,5% din populația țării. Comparativ cu procentul din 2005, anul 2017 prezenta un procent de 2% din numărul total al rezidenților⁴¹.

Incluziunea socială a fost conceptualizată printr-un raport al Consiliului Europei în 1997 care a oferit ghidajele necesare în vederea integrării acestor categorii de persoane. De atunci, imigranții au fost priviți drept un grup vulnerabil ceea ce a condus, prin Programul Haga⁴², care a pus temelia politicii de integrare, la o orientare comună în statele UE în privința măsurilor de incluziune⁴³. Diversitatea se reflectă și în situațiile din teren, întâlnindu-se, de multe ori, fenomenul de migrație mixtă⁴⁴. Acesta se traduce prin alăturarea unor persoane, refugiați și migranți, care urmăresc un traseu comun. Aceste călătorii intercalate între refugiați și migranți conduc la intersecția unei delimitări greu de realizat între categoriile antemenționate. În principal, aceasta este o problemă pentru autoritățile statului gazdă, deoarece încadrarea persoanei într-una din categoriile expuse, refugiat sau migrant, are un impact care poate fi decisiv în privința acestuia. Raționamentul este firesc, întrucât refugiații, prin prisma situație speciale, beneficiază de prioritate și de protecție sporită. Se explică, așadar, motivul pentru care recepția este atât de importantă.

Integrarea socio-culturală este puternic apretată de factorul etnic. Bagajul multicultural cu care migranții sosesc în statul de destinație, la care renunță cu greu, dinamitează punțile de integrare în noua comunitate.

⁴⁰ Articol, „Principalele Inovații ale Tratatului de la Lisabona”, care poate fi accesat aici: https://www.mae.ro/sites/default/files/file/2009.11.21_brosura_tratatul_lisabona.pdf, pagină accesată la data de 19.08.2024.

⁴¹ Articol, Coșciug Anatolie, „Measuring integration in new countries of immigration”, pp. 101-102. Pentru mai multe detalii, se poate consulta la următorul link: <https://sciendo.com/issue/SCR/16/1-2>.

⁴² Programul a fost adoptat în cadrul reuniunii Consiliului European din 2004, punând bazele unui plan de integrare a imigranților în UE.

⁴³ Articol, Integrarea refugiaților și utilizarea indicatorilor: dovezi din Europa Centrală, disponibil aici: https://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/Refugee_Integration_RO.pdf.

⁴⁴ UNHCR, 2011. Pentru detalii suplimentare, se recomandă lecturarea: „Regional Cooperative Approach to Address Refugees, Asylum Seekers and Irregular Movement”, disponibil la: <https://www.refworld.org/reference/regionalreport/unhcr/2011/en/83034>. De asemenea, se poate consulta: www.refworld.org/reference/regionalreport/unhcr/20.

6. Studiu de caz. Politica de la Budapesta împotriva pactului privind migrația

Strategiile guvernului maghiar au urmat curentului care s-a opus cu fermitate dispozițiilor luate la nivel unional în privința migrației. Poziția sa a fost susținută, pe de-o parte, de propriile convingeri care constată că o astfel de măsură ar contribui la sporirea migranților pe continentul european, iar pe de altă parte, de atitudinea Poloniei, care a împărtășit aceleași considerente în privința noului proiect adoptat de statele UE⁴⁵.

In concreto, migrația ocupă un loc important pe agenda Uniunii Europene ceea ce face ca, în spațiul dezbaterilor, problematica să fie interpretată și susținută în mod diferit, în funcție de fiecare stat reprezentat la cercul de discuții. Subtilitatea problemei rezidă într-o rațiune simplă, observată practic, fără nevoie de expertize sau profesioniști. Valul sufocant de migranți care afectează unele state ale UE, în detrimentul altora (afectate în proporții mai mici), a predispoziției crescute de noi factori de pe scena internațională, dublată fiind și de antecedentele înregistrate, anul 2015, cel mai strident pentru această situație, cu reverberațiile sale, au conchis în adoptarea unei reforme în privința Pactului privind migrația și azilul. Demersurile celor de la Budapesta au fost manifestate în mod vizibil încă din 2015, de la exodul sirienilor, care au evadat Mediterana și au înăbușit ruta balcanică, prin ridicarea de garduri la granița cu Serbia. Decizia a fost de a demarca vizibil linia de frontieră și, în acest mod, de a împiedica aflulul de migranți de a intra ilegal în țară. Totuși, măsurile întreprinse în perioada 2015-2016 nu au fost izolate, ci au reprezentat o parte din garanțiile pe care Ungaria le urmărea printr-o politică de securitate individuală. În baza acesteia, au fost ridicate noi garduri la granița cu Croația, iar cele de la frontiera cu Serbia au fost consolidate⁴⁶. Oficialii de la Budapesta au motivat această decizie ca fiind întemeiată pe valul crescut de migranți care folosesc ruta balcanică⁴⁷. Opoziția manifestată de aceștia a fost vizibilă prin adoptarea cadrului legislativ care permite solicitarea azilului în Ungaria⁴⁸. Astfel, încă din 2015 și până în prezent, raportarea la migranți nu a cunoscut o ameliorare.

Pactul Uniunii Europene privind migrația se înscrie în setul de măsuri legislative care combat migrația ilegală, pentru gestionarea eficientă a situațiilor de criză. Noile aspecte legislative introduse de acest pact adoptă o examinare mai severă a cererilor de azil. Astfel, solicitanții de azil care nu provin din zone

⁴⁵ Articol, What will Hungary's EU presidency mean for migrants?, disponibil aici: <https://www.infomigrants.net/en/post/57985/what-will-hungarys-eu-presidency-mean-for-migrants>, pagină accesată la data de 11.11.2024.

⁴⁶ Alături de măsurile precizate, personalul de frontieră a fost suplimentat cu patrulă de „vânătoare de frontieră”.

⁴⁷ Conform datelor raportate și în raport cu anul de referință al evenimentului, 2022, oficialitățile maghiare anunțau că peste 100.000 de migranți au folosit ruta balcanică, fapt care a contribuit la temerea de a nu se confrunța cu un val neașteptat de migranți.

⁴⁸ În prezent, este extrem de dificil a obține azil în Ungaria, fapt declanșat direct de înăsprirea legislativă în materie.

conflictuale, unde nu se desfășoară atacuri armate sau unde nu sunt crize, epidemii ori alte evenimente care să reclame un risc de a rămâne, vor fi repatriați. Această măsură presupune, așadar că, dacă un migrant nu se califică pentru a primi azil conform celor enunțate, va fi respins și, ca urmare, trimis în țara de origine. Cât privește statele care se confruntă cu migranți peste limită, numite state de primă linie, care sunt asaltate în mod direct, datorită poziției geografice sau standardului de viață ridicat, sunt ocrotite prin noile dispoziții. În această măsură, se va proceda la redistribuirea migranților în statele secundare, care nu sunt în „prima linie de front”⁴⁹. Desigur că, refuzul statelor de a primi refugiați este legitim, însă nu este scutit de repercusiuni. Drept urmare, opțiunile pentru care poate opta statul care refuză primirea migranților cunoaște două variante: o contribuție pecuniară sau cooperare tehnică, concretizat printr-un ajutor concret dat statului aflat în dificultate. Se admite astfel un mod de recompensare. Legitimitatea refuzului poate îmbrăca multe forme, fiind susținut de argumente veridice. Deși fiecare migrant vine la pachet cu o serie de probleme, care se pot ramifica în interiorul statului gazdă și, astfel, slăbind comunitatea, nu putem manifesta o opoziție totală. Standardele, principiile și valorile unionale presupun solidaritate și cooperare or, nu putem milita pentru acestea doar când câștigul este garantat, ci, mai cu seamă, în situațiile de criză.

Teama statelor Uniunii Europene în privința Ungariei a sporit prin prisma mandatului Ungariei la președinția Consiliului Uniunii Europene⁵⁰. De altfel, guvernul maghiar nu și-a ascuns intențiile, ci mai mult, a abuzat, ori de câte ori situația i-a permis, de dreptul de veto. Nu de puține ori, conducerea de la Budapesta s-a poziționat pe culoarul opus Uniunii Europene, fapt vizibil prin blocarea unor ajutoare date Ucrainei pe frontul de război ori prin refuzul unor politici privitoare la migrație și azil. Provocările cu care se confruntă continentul european devin o prioritate pentru Ungaria care, în conformitate cu postura pe care o ocupă la nivelul Consiliului UE⁵¹, devine responsabilă direct pentru modul de gestionare. Admitem în prealabil că, considerentele naționale pe care statul maghiar le-a îmbrățișat de-a lungul timpului cu privire la migrație și azil, dar și cele referitoare la statul de drept își găsesc transpunerea în modul de elaborare a politicilor. Ungaria mizează, fără doar sau poate, pe ruperea răului de la rădăcină. În esență, problema este mult mai complexă și nu poate fi rezolvată printr-o abstracție a drepturilor fundamentale ale omului. Migranții sau refugiații beneficiază de același set de valori care sunt recunoscute fiecărei ființe umane. Recunoașterea parțială, preferențială a unor prerogative nu doar că elimină orice considerente de drept natural, dar lipsește de efect orice instrument juridic de la nivel internațional în materie de drepturi umane. Libertatea de mișcare este un drept recunoscut fără diferențe. Acordarea pe criterii, căci la aceasta conduce teza Ungariei, propune o abordare care are la bază o discriminare rasială, etnică, culturală. Or, o astfel de inițiativă este în directă

⁴⁹ 30.000 de migranți este pragul minim de relocare a migranților.

⁵⁰ Ungaria a preluat președinția Consiliului UE în perioada 1 iulie-31 decembrie 2024.

⁵¹ Articol, Președinția Consiliului UE, accesibil aici: <https://www.consilium.europa.eu/ro/council-eu/presidency-council-eu/>.

coliziune cu normele reglementate de actele legislative care militează pentru preeminența drepturilor omului.

Duplicitatea pe care Ungaria o afișează pe scena internațională nu face decât să o îndepărteze de posibilitatea acordării unui rol principal. În mod evident, obiecțiile și decuplarea de la normele impuse de UE, s-au soldat cu sancționarea conduitei acestora pentru încălcarea statului de drept⁵².

Pe fondul crizei de migrați din anul 2015, Ungaria, în menghina dintre anii 2015-2017, a reformat sistemul legislativ din materia migrației. Conform noilor modificări survenite, legiuitorul maghiar a permis derogări de la directivele europene care privesc condițiile și procedurile de azil, modul de primiri și returnări. Totodată, prin intermediul noilor modificări, s-a introdus conceptul de „situație de criză cauzată de imigrația în masă”, ocazie cu care s-au creat zone de tranzit speciale. Încălcările dreptului comunitar au condus la inițierea de către Comisie a unei proceduri împotriva Ungariei care a condus, în final, la o hotărâre a Curții Europene de Justiție în anul 2020. Așadar, Ungaria a fost acționată pentru că nu a stabilit condițiile accesului la azil pe teritoriul său și pentru faptul că nu au fost detaliate criteriile în funcție de care se poate rămâne pe teritoriul statului⁵³, când nu este vorba despre situația de criză la care face referire actul legislativ maghiar. Argumentele juridice pe care s-a fundamentat hotărârea CJU au fost: Directiva 2013/32/UE, Directiva 2013/33/UE și Directiva 2008/115/CE care privesc procedura de azil, condițiile de primire și de returnare a migranților⁵⁴.

Motivația intrinsecă a Ungariei a fost și continuă să fie centrată pe modul de a înlătura migrația ilegală de pe continentul european, iar nu pe a găsi soluții concrete de a disoluția marile centre migraționiste. Limitările frenetice pe care Ungaria le-a impus, prin prisma poziției din Consiliu, au demonstrat că aceasta nu urmărește dispoziții care să faciliteze statele UE. Astfel, Ungaria s-a constituit gradat într-o insurecție vis-a-vis de politicile din domeniul migrației și azilului. Darea în clocot a situației migrației, provocată, cel mai probabil, de decizia Curții de Justiție a Uniunii Europene care a obligat statul maghiar la amenzi pecuniare, au pus bazele unei ofensive inflexibile. Și cum, mai mereu, situațiile se ivesc neprevăzut, așa se face că, președinția Ungariei la Consiliul UE se găsește într-unul din momentele dificile de pe scena internațională. Noile conflicte armate și tensiuni care amenință continentul european, venite dinspre Orient, dislocă mase de populație, fenomen deja vizibil, ceea ce va antrena ochiul vigilent al Europei spre

⁵² Printre reproșurile pe care Comisia Europeană le aduce Ungariei pentru încălcarea statului de drept, se numără respingerea migranților.

⁵³ Comunicat de presă, Hungary is ordered to pay a lump sum of 200 milion euros and a penalty payment of 1 milion euros per day of delay for failure to comply with a judgment of the Court of Justice, disponibil aici: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-06/cp240099en.pdf>, pagină accesată în data de 13.11.2024.

⁵⁴ Comunicat de presă, Migration: Commission refers HUNGARY to the Court of Justice of the European Union over its failure to comply with Court judgment, poate fi consultat aici: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/FI/IP_21_5801, pagină accesată în data de 13.11.2024.

valul de migranți. Așadar, Ungaria se găsește în postura de a menține stabilitatea, prin coerența unui plan legislativ în materia migrației, deși așteptările nu înregistrează un grad de credibilitate ridicat. Acest lucru se datorează, în principal, relației erodate a statului maghiar cu Uniunea Europeană.

Dispozițiile propuse de Ungaria care vizează relocarea în statele din afara UE creează, pe alocuri, o regie distopică, însemnând pasarea problemei, fără a o rezolva, gestionarea și găsirea remedii eficace. Acest mod minimalist de abordare nu este în acord cu provocările societății de zi cu zi, cu cotidianul dinamic. Pare-se că istoria, deși ne scutește de a căuta adevărul, nu reprezintă o sursă de inspirație pentru Ungaria. Anul 2015 nu a impulsionat căutarea de noi soluții de descentralizare, gestionare și eficientizare, ci doar de îndepărtare a migranților de pe teritoriul național. Diseminarea nu este posibilă, deși Ungaria speră la o exterminare a migrației care o va scuti de acordarea protecției internaționale. De aceea, statul maghiar este irațional în demersurile sale, căci nu privește în ansamblu, ci încapsulează propriile concepții și ideologii. Noile dezastre umanitare care, implacabil se produc odată cu deplasările periculoase ale migranților, a restricțiilor impuse în mod autoritar, nu zugrăvesc o fațadă a societății internaționale care promovează un climat democratic și sigur. Chiar dacă demersurile sunt complexe și antrenează un efort suplimentar din partea statului gazdă, acest fapt nu legitimează abordarea unei direcții total restrictive, contrare principiilor și valorilor umane, recunoscute prin instrumentele legale și uzanțele de drept umanitar.

Iată că, deși problema migrației în contextul european, al spațiului Schengen creează fronturi regionale, inamicii nu sunt oamenii sau, cel puțin, nu ar trebui priviți așa, nu în toate cazurile. Altfel spus, consider că, abordarea legislativă va constitui serum veritas împotriva migrației ilegale, când gândirea va fi definită de cadrul sensibil care mărginește, de cele mai multe ori, sfera de cunoaștere și de acțiune a unui emigrant. Într-un astfel de cadru, cursorul trebuie mutat intuitiv, analizând atent situațiile, urmând ca posteritatea să ne dovedească dacă analepsa a fost folosită cu înțelepciune.

7. Concluzii

Migrația ilegală în spațiul Schengen reprezintă o provocare complexă, cu multiple dimensiuni: sociale, politice, juridice și umanitare, care necesită o abordare integrată și coordonată la nivel european. Analiza fenomenului scoate în evidență faptul că, dincolo de aspectele legale, migrația ilegală este strâns legată de factori structurali precum: instabilitatea politică, lipsa resurselor, conflictele armate și precaritatea condițiilor de trai în țările de origine.

Uniunea Europeană, în special prin mecanismele instituționale și juridice ale Spațiului Schengen, răspunde acestor provocări printr-un set coerent de măsuri: consolidarea frontierelor externe (Frontex, SIS), adaptarea continuă a cadrului normativ, precum și implicarea în parteneriate internaționale menite să reducă presiunea migraționistă asupra granițelor. Astfel, cooperarea UE–Turcia și proiectele-pilot pe ruta Balcanilor de Vest constituie exemple elocvente de intervenție strategică.

În contextul național, România se confruntă cu responsabilități sporite privind gestionarea fluxurilor migratorii, în special din poziția sa de stat membru al UE, aflat în proximitatea rutelor de migrație. Statutul juridic al migrantului este reglementat riguros, fiind clar delimitate drepturile și obligațiile acestora, în funcție de forma de ședere sau scopul tranzitului. Sistemul român pune accent pe prevenție, documentare și colaborare transfrontalieră, în conformitate cu standardele europene.

Finalmente, migrația ilegală nu poate fi privită doar ca un fenomen izolat, ci trebuie analizată în raport cu dinamica internațională, politicile de securitate și drepturile fundamentale ale omului. Doar printr-o strategie comună, susținută de implicarea reală a statelor membre ale Uniunii Europene, poate fi asigurată o gestionare eficientă a acestui fenomen complex. Necesitatea menținerii unui echilibru între securitate și protecția drepturilor migrantilor este esențială în definirea unui model european viabil de gestionare a migrației.

Referințe

- Andreescu Dan, Bardas Dan, Andreescu Anghel, *Efectul migrației asupra securității României și a Europei*, Ed. RAO, București, 2016.
- Badea Cristian, Noțiuni privind regimul străinilor în România, Universul Juridic, 2021.
- Bhabha Jacqueline, *Can we solve the migration crisis?*, Ed. Polity Press, UK, 2018.
- Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene din 30.03.2010, publicată în JO C 83/389.
- Chirilă Georgiana, Migrația ilegală sau cum se importă riscurile de securitate, Revista Intelligence, 2016.
- Coșciug Anatolie, *Measuring integration in new countries of immigration*, Social Change Review, Volume XVI, Birmingham, 2018.
- Crăcană Mihaela, Căpățână Marcel, *Libera circulație a persoanelor, a bunurilor, serviciilor și capitalurilor*, Ed. Tritonic, București, 2007.
- Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat.
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unor norme minime de prevenire și combatere a facilitării intrării, tranzitului și șederii neautorizate în Uniune și de înlocuire a Directivei 2002/90/CE a Consiliului și a Deciziei-cadru 2002/946/JAI a Consiliului din 28.11.2023, publicată în JO 2023/0439, publicată în JO L 326/13.
- Dumitru Sandu, *Migrația circulatorie ca strategie de viață*, Revista Română de Sociologie, nr. 2, Ed. Polirom, Iași, 2000.
- Fluxurile migratorii pe ruta est-mediteraneeană, Consiliul Uniunii Europene, 2024.
- Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, Reprezentanța Regională pentru Europa Centrală, Integrarea refugiaților și utilizarea indicatorilor: dovezi din Europa Centrală, UNHCR, 2013.
- Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, publicată în M. Of. Al României nr. 428 din 18 mai 2006.
- Libera circulație a persoanelor, Parlamentul European, 2024.
- Liboreiro Jorge, Austria still opposed to Schengen accession of Romania and Bulgaria, preventing December vote, Europe News, 2023.
- L'Observatoire législatif, Résolution sur la situation humanitaire à Gaza, la nécessité de parvenir à un cessez-le-feu et les risques d'escalade régionale, Parlement européen, 2024.
- Mellersh Natasha, What will Hungary's EU presidency mean for migrants?, InfoMigrants, 2024.

- Migration trends in Eastern Europe and Central Asia, 2001-2002 review, IOM publications, Geneva, 2002.
- Migration: Commission refers HUNGARY to the Court of Justice of the European Union over its failure to comply with Court judgment, Comisia Europeană, 2021.
- Moussis N., *Guide des politiques de l'Europe*, ed. a 5-a, Ed. Pedone, 2001.
- Normele UE privind azilul: reforma sistemului de la Dublin, Parlamentul European, 2019.
- O.U.G. nr. 55 din 20 iunie 2007 privind înființarea Oficiului Român pentru Imigrări prin reorganizarea Autorității pentru străini și a Oficiului Național pentru Refugiați, precum și modificarea și completarea unor acte normative, publicată în M. Of. Al României nr. 424 din 26 iulie 2007.
- Pântea Andrei, *Dreptul penal comparat: Migrația Ilegală*, Revista Institutului Național al Justiției, nr. 2 (65), Chișinău, 2023.
- Politica UE în domeniul migrației și al azilului, Consiliul Uniunii Europene, 2024.
- Principalele Inovații ale Tratatului de la Lisabona, MAE, 2009.
- Priorities of the Hungarian presidency, HU24EU, 2024.
- Regulamentul C.E.E. nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității, publicat în JO L 257.
- Regulamentul UE nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (reformare), publicat în JO L 180/31.
- Sarcinschi, Migrație și Securitate, Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate, 2008.
- Schrover Marlou, Joanne van der Leun, Lucassen Leo and Quispel Chris, *Illegal Migration and Gender in a Global and Historical Perspective*, Ed. Amsterdam University Press, Amsterdam, 2008.
- Stamatin Ștefan, *Fenomenul Crimei Organizate Transfrontalier*, Analele Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, ediția a XI-a, nr. 2, Chișinău, 2011.
- Suță Nicolae, *Integrarea economică europeană*, colecția Temper, Ed. Economică, București, 1999.
- Swanie Potot, *Mobilitate en Europe. Etude de deux rdseaux migratoires*, Roumanian Sociology, nr. 2, București, 2000.
- Tratatele Uniunii Europene, Ed. Universul Juridic, București, 2022.
- Tratatul de la Amsterdam de modificare a tratatului privind Uniunea Europeană, a tratatelor de instituire a Comunităților Europene și a altor acte conexe .
- Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene.
- Werner Hang, The demographics of immigrant population, Council of Europe, Publishing, 2005.

Link-uri web:

- <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.
- <https://www.consilium.europa.eu/ro/council-eu/>.
- <https://www.universuljuridic.ro/>.
- <https://www.unhcr.org/>.
- <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>.
- <https://www.infomigrants.net/en/>.
- <http://migrationcenter.ro/wp/ro/indexul-de-integrare-a-imigrantilor-in-romania/>.

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=89E678F62955A609A33947DBDF8CC974?text=&docid=283042&pageIndex=0&doclang=RO&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3271779>.

<https://www.cambridge.org/core/>.

<https://www.academia.edu/>.

<https://lege5.ro/>.

<https://bibliotecahamangiu.ro/>.

<https://www.frontex.europa.eu/>.